

A TÁMOGATÓ SZOLGÁLTATÁST VÉGZŐK OKTATÁSI PROGRAMJA

Jóváhagyta:

dr. Simon Attila István
helyettes államtitkár

Kiadva:
2021. „ 2021 JÚN 14. ”

**EFOP-3.8.2-16-2016-00001 és
VEKOP-7.5.1-16-2016-00001
kiemelt projektek**
Cím: 1071 Budapest, Peterdy u. 15.
E-mail: efop382@nszi.hu
E-mail: vekop751@nszi.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

KÉSZÍTETTÉK:

Helmeczi Erika
Meleg Sándor
dr. Sótonyi Tiborné

SZAKMAI LEKTOROK:

Csicsely-Takács Ágnes
Molnár Edina
Ráczné Németh Teodóra
Szabó Gabriella
Velkei Mariann

**EFOP-3.8.2-16-2016-00001 és a VEKOP-7.5.1-16-2016-00001 azonosítószámú,
Szociális humán erőforrás fejlesztése című kiemelt projektek**

Az EFOP-3.8.2-16-2016-00001 és a VEKOP-7.5.1-16-2016-00001 azonosítószámú, Szociális humán erőforrás fejlesztése című kiemelt projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

Tartalomjegyzék

Bevezető	4
<i>A támogató szolgálat képzési célja</i>	4
<i>Képzőhellyel szembeni elvárások</i>	5
a) Személyi feltételek	5
<i>Segítő munkakör képzés</i>	5
<i>Gondozó/terápiás munkatárs munkakör képzés</i>	5
b) Tárgyi feltételek	6
c) A képzésben résztvevők felvételének feltételei	7
<i>Segítő munkakör képzése</i>	7
<i>Gondozó/terápiás munkatárs munkakör képzés</i>	7
d) Felmentések kezelése	7
<i>Segítő munkakör képzés</i>	7
<i>Gondozó/terápiás munkatárs munkakör képzés</i>	8
A képzés felépítése	8
<i>A támogató szolgálat segítőjével szemben támasztott követelmények</i>	8
<i>A gondozó/terápiás munkatárssal szemben támasztott követelmények</i>	9
<i>A képzési idő</i>	9
<i>Az Oktatási Program megvalósításának módszerei</i>	10
Követelményrendszer	10
<i>Vizsgakövetelmények</i>	10
<i>Terepgyakorlat</i>	10
<i>A záróvizsga</i>	11
A képzési program moduljai	13
1. MODUL – Segítő munkakör képzés részletes bemutatása	13
<i>1. Segítő kapcsolat kialakításának komplex ismeretei (személyiség-, kompetencia-, kommunikációfejlesztés)</i>	14
<i>2. Fogytékossággal kapcsolatos ismeretek</i>	15
<i>3. Terepgyakorlat</i>	17
2. MODUL – Gondozó/terápiás munkatárs munkakör képzés részletes bemutatása	18
<i>1. Segítő kapcsolat kialakításának komplex ismeretei (személyiség-, kompetencia-, kommunikáció-fejlesztés)</i>	18
<i>2. Fogytékossággal kapcsolatos ismeretek</i>	21
<i>3. A szociális munka alapjai</i>	24
<i>4. Szolgáltatások és ellátások</i>	25
<i>5. Terepgyakorlat</i>	27

Bevezető

A támogató szolgálat képzési célja

- Az egyes munkaköröknek megfelelően felkészítse a résztvevőket a támogató szolgálat keretében a szolgáltatás tartalmára.
- A szolgáltatás nyújtásában résztvevő munkatársak elméleti és gyakorlati ismereteinek bővítése, az ellátandó célcsoport érdekében a folyamatos kapcsolattartásra való képességek fejlesztése, és a kiegészítő feladatok ellására való alkalmaság.
- Elsősorban a gyakorlati tevékenységgel közvetlenül összefüggő ismeretek elsajátítása.

A képzés során a segítő attitűd, a komplex szociális és mentálhigiénés szemlélet, a segítő beszélgetések, és a gyakorlati képzés szerepének kiemelt figyelmet kell kapnia.

- Gyakorlatorientált szakemberek képzése valósuljon meg, akik a fogyatékos személyek speciális alapápolási és gondozási feladatainak ellátását, illetve speciális képességeik folyamatos fejlesztését, a minél önállóbb életviteli készségek javítását és a szakszerű segítségnyújtást biztosítják a célcsoport saját lakókörnyezetében.
- A fogyatékossgal összefüggő speciális szállítási igényekkel rendelkező személyek biztonságos szállításának ismeretével, annak megfelelő alkalmazásával váljanak segítővé.

A képzés indoklása, szabályozásának jogi háttere

A képzésen részt vevő személy felkészítése a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet 39/A - 39/E §-ában foglaltaknak megfelelően a szakmai feladataik ellátására.

A képzés megnevezése

A támogató szolgálattal kapcsolatos képzés.

A képzés szervezésének feltételei

A képzés munkakörhöz rendelt hatósági formájában szervezhető. A képzés szervezését az egyes szociális szolgáltatásokat végzők képzéséről és vizsgakövetelményeiről szóló 81/2004. (IX. 18.) ESzCsM rendelet szabályozza. A képzés szervezésével megbízott intézmény a képzés szervezésére, valamint a képzés részeként előírt gyakorlat biztosítására bevonni kívánt intézmények szervezési feladatait koordinálja, irányítja, a képzésszervezés területén támogatást nyújt.

A képzést az alább felsorolt szervezetek végezhetik:

Motiváció Mozgássérülteket Segítő Alapítvány
1055 Budapest, Honvéd u. 22.

Speciális Szükségletűekért Alapítvány
4025 Debrecen, Nagyerdei krt. 62/A.

Magyar Vöröskereszt Somogy Megyei Szervezete
7400 Kaposvár, Szent Imre u. 8.

Képzőhellyel szembeni elvárások

a) Személyi feltételek

Segítő munkakör képzés:

- **Segítő kapcsolat kialakításának komplex ismeretei (személyiség-, kompetencia-, kommunikáció-fejlesztés) tantárgy esetében:**
A képzésben részt vevő oktató végzettsége: pszichológus vagy diplomás mentálhigiénikus.
Szakmai és oktatói tapasztalat: min. 5 év – a szakmai területen szerzett – szakmai gyakorlat és oktatói tapasztalat.
- **Fogyatékossgal kapcsolatos ismeretek**
A képzésben részt vevő oktató végzettsége: az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Névjegyzékről és az Országos Szociálpolitikai Szakértői Névjegyzékről szóló 390/2017. (XII. 13.) Korm. rendelet által a fogyatékos személyek szociális ellátása szakterülethez megjelölt végzettségek.
Szakmai és oktatói tapasztalat: min. 5 év gyakorlat támogató szolgálatban, vagy egyéb, a fogyatékos célcsoport ellátását biztosító intézményben és min. 5 év oktatói tapasztalat.
- **Terepgyakorlat**
Terepkoordinátor – terepgyakorlat szervezése:
A képzésben részt vevő nem oktató: intézményvezető, terápiás segítő munkakörben dolgozzon.
Szakmai és oktatói tapasztalat: min. 5 év – a területen szerzett – szakmai gyakorlat és oktatói tapasztalat.
Terepgyakorlatot vezető munkatárs – terepgyakorlat lebonyolítása:
A képzésben részt vevő munkatárs: támogató szolgálat terápiás segítő munkakörben dolgozó.
Szakmai és oktatói tapasztalat: min. 2 év szakmai területen szerzett gyakorlat és oktatói tapasztalat.

Gondozó/terápiás munkatárs munkakör képzés:

- **Segítő kapcsolat kialakításának komplex ismeretei (személyiség-, kompetencia-, kommunikációfejlesztés)**
A képzésben részt vevő oktató végzettsége: pszichológus vagy diplomás mentálhigiénikus.
Szakmai és oktatói tapasztalat: min. 5 év – a területen szerzett – szakmai gyakorlat és oktatói tapasztalat.
- **Fogyatékossgal kapcsolatos ismeretek**
A képzésben részt vevő oktató végzettsége: a 390/2017. (XII. 13.) Korm. rendelet az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Névjegyzékről és az Országos Szociálpolitikai Szakértői Névjegyzékről Fogyatékos személyek szociális ellátása szakterület által megjelölt végzettségek.
Szakmai és oktatói tapasztalat: min. 5 év gyakorlat támogató szolgálatban, vagy egyéb, a fogyatékos célcsoport ellátását biztosító intézményben és min. 5 év oktatói tapasztalat.
- **A szociális munka alapjai**
A képzésben részt vevő oktató végzettsége: szociális felsőfokú végzettség (szociális munkás, szociálpolitikus, szociális menedzser, szociálpedagógus).
Szakmai és oktatói tapasztalat: min. 5 év – a területen szerzett – szakmai gyakorlat és oktatói tapasztalat.
- **Szolgáltatások és ellátások**
A képzésben részt vevő oktató végzettsége: felsőfokú szociális végzettség, vagy egyéb szociális intézményvezetői munkakör betöltéséhez szükséges végzettség.
Szakmai és oktatói tapasztalat: min. 5 év – a területen szerzett – szakmai gyakorlat és oktatói tapasztalat.

- **Terepgyakorlat**

Terepkoordinátor – terepgyakorlat szervezése:

A képzésben részt vevő nem oktató: intézményvezető, terápiás segítő munkakörben dolgozzon.

Szakmai és oktatói tapasztalat: min. 5 év – a területen szerzett – szakmai gyakorlat és oktatói tapasztalat.

Terepgyakorlatot vezető munkatárs – terepgyakorlat lebonyolítása:

A képzésben részt vevő munkatárs: támogató szolgálat terápiás segítő munkakörben dolgozó.

Szakmai és oktatói tapasztalat: min. 2 év szakmai területen szerzett gyakorlat és oktatói tapasztalat.

b) Tárgyi feltételek

Az oktató helyiségeknek meg kell felelniük a nemzeti szabványban vagy a nemzeti szabvánnyal azonos, illetve azzal egyenértékű építési és műszaki előírásokban foglaltaknak, továbbá az építésügyi, a tűzvédelmi, az egészségvédelmi, a munkavédelmi jogszabályokban előírt követelményeknek és a közegészségügyi előírásoknak.

I.	Helyiségek		
	Helyiségek	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
1.	Tanterem/előadóterem	Képzési helyszínenként és csoportonként 1 db	A terem alapterülete min.: 1,5 m ² /fő, természetes fénnnyel ellátott, világos, szellőztethető
2.	WC helyiség	Képzési helyszínenként min. 1 db (résztevők létszámának figyelembevételével)	Szükség szerint akadálymentesített (fogyatékos személyek esetén)
3.	Adminisztrációs iroda és irattár	Intézményenként 1 db	
II.	Helyiségek bútorzata, egyéb berendezési tárgyai		
	Eszköz, berendezés	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
4.	Tanfolyam típusú továbbképzéseknél: Tanulóasztalok Egyéb típusú továbbképzéseknél: szükség szerint	Résztevők létszámának figyelembevételével	Szükség szerint akadálymentesített berendezési tárgyak (fogyatékos személyek esetén)
5.	Tanári/előadói asztal	Tantermenként/előadótermenként 1 db	
6.	Székek vagy írólapos székek	Résztevők/oktatók létszámának figyelembevételével A gyakorlati feladatok megvalósításához a terem berendezése változtatható.	Szükség szerint akadálymentesített berendezési tárgyak (fogyatékos személyek esetén)
7.	Tábla és/vagy flipchart	Tantermenként/előadótermenként 1 db	
8.	Számítógép internet hozzáféréssel	Tantermenként 1 db	
9.	Álló- és mozgóképvetítő eszköz/projektor	Tantermenként 1 db	
10.	Egyéb eszközök	flipchartpapír, vetítővászon, mágneses letörölhető tábla, papírok, filctollak, TV, video, DVD, laptop és projektor	

c) A képzésben résztvevők felvételének feltételei

- A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendeletben foglalt munkakörben foglalkoztatott, vagy a munkakörnek való képesítési előírásoknak megfelelő végzettséggel rendelkezik.
- A résztvevő szándékát az egyes szociális szolgáltatásokat végzők képzéséről és vizsgakövetelményeiről szóló 81/2004. (IX.18.) ESzCsM rendelet melléklete szerinti jelentkezési lapon a képzés szervezésével megbízott intézmény felé megtette, és ennek befogadásáról értesítést kapott.
- Képzési szerződést kötött a képzés szervezésével megbízott intézménnyel.

Segítő munkakör képzése

- **Segítő kapcsolat kialakításának komplex ismeretei (személyiség-, kompetencia-, kommunikáció fejlesztése)**
A tantárgyba való bekapcsolódás feltételei: nincs.
- **Fogyatékossgal kapcsolatos ismeretek**
A tantárgyba való bekapcsolódás feltételei: Segítő kapcsolat kialakításának komplex ismeretei tantárgy teljesítése.
- **Terepgyakorlat**
A tantárgyba való bekapcsolódás feltételei: a gyakorlat csak a többi tantárgy teljesítése után lehetséges.

Gondozó/terápiás munkatárs munkakör képzés

- **Segítő kapcsolat kialakításának komplex ismeretei (személyiség-, kompetencia-, kommunikáció fejlesztése)**
A tantárgyba való bekapcsolódás feltételei: nincs.
- **Fogyatékossgal kapcsolatos ismeretek**
A tantárgyba való bekapcsolódás feltételei: Segítő kapcsolat kialakításának komplex ismeretei tantárgy teljesítése.
- **Szociális munka alapjai**
A tantárgyba való bekapcsolódás feltételei: Segítő kapcsolat kialakításának komplex ismeretei tantárgy teljesítése.
- **Szolgáltatások és ellátások**
A tantárgyba való bekapcsolódás feltételei: Segítő kapcsolat kialakításának komplex ismeretei tantárgy teljesítése.
- **Terepgyakorlat**
A tantárgyba való bekapcsolódás feltételei: a gyakorlat csak a többi tantárgy teljesítése után lehetséges.

d) Felmentések kezelése

Segítő munkakör képzés:

- **Segítő kapcsolat kialakításának komplex ismeretei (személyiség-, kompetencia-, kommunikáció fejlesztése)**
Az órák látogatása alóli felmentésre nincs lehetőség.
- **Fogyatékossgal kapcsolatos ismeretek**
Az órák látogatása alóli felmentésre nincs lehetőség.
- **Terepgyakorlat**
A terepgyakorlat látogatása alóli felmentésre nincs lehetőség.

Gondozó/terápiás munkatárs munkakör képzés:

- **Segítő kapcsolat kialakításának komplex ismeretei (személyiség-, kompetencia, kommunikáció fejlesztése)**
Az órák látogatása alóli felmentésre nincs lehetőség.
- **Fogyatékossgal kapcsolatos ismeretek**
Felmentésre diplomás gyógypedagógiai végzettséggel rendelkezők jogosultak, de az írásbeli beszámolót meg kell írniuk.
Egyéb felsőfokú képzettség az órák látogatása alóli felmentésre nem jogosít.
- **A szociális munka alapjai**
Felmentésre a diplomás szociális munkás (BA, MA), szociálpolitikus, szociálpedagógus végzettséggel rendelkezők jogosultak, de az írásbeli beszámolót meg kell írniuk. Egyéb felsőfokú képzettség az órák látogatása alóli felmentésre nem jogosít.
- **Szolgáltatások és ellátások**
Az órák látogatása alóli felmentésre nincs lehetőség.
- **Terepgyakorlat**
A terepgyakorlat látogatása alóli felmentésre nincs lehetőség.

A képzés felépítése

A program célcsoportja

A támogató szolgálatban dolgozó munkatársak.

A támogató szolgálat segítőjével szemben támasztott követelmények

A képzésben résztvevő a képzés befejezését követően:

- legyen tisztában a fogyatékossgal összefüggő alapismeretekkel, valamint a gyógyászati segédeszközök használatának a szállításra vonatkozó ismereteivel;
- a fogyatékossgal összefüggő speciális szállítási igényekkel rendelkező személyek biztonságos szállításának ismeretével, az alkalmazás módjával; továbbá *legyen képes*:
 - a fogyatékos személyek szállítására;
 - a szállítás igény szerinti lebonyolítására, illetve a támogató szolgálat intézményvezetőjének utasításai szerinti ellátására;
 - a tevékenységgel összefüggő adminisztrációs feladatok ellátására;
 - a menetlevelek pontos vezetésére, leadására;
 - a szállítandó fogyatékos személyt átadó vagy fogadó személlyel, illetve intézménnyel való kapcsolattartásra;
 - a fogyatékos személlyel való megfelelő kapcsolat kialakítására és az emberséges bánásmódra.

A gondozó/terápiás munkatárssal szemben támasztott követelmények

A képzésben résztvevő a képzés befejezését követően **önállóan legyen képes az alábbi feladatok ellátására:**

- kapcsolatfelvételre az igénybevevővel;
- az igénybevevő személye körüli segítségnyújtásra;
- igények, szükségletek feltárására, kölcsönös elvárások tisztázása után a szerződés előkészítésére;
- testi, lelki, szociális szükségletek felmérése és összehangolása alapján egyénre szabott dokumentáció elkészítésében való közreműködésre;
- a segített ellátási kapcsolatrendszerének feltérképezésére;
- az alapvető szükségletek, ápolási-gondozási feladatok felmérésére, a fogyatékos személy igényeinek összehangolására a már működő szolgáltatókkal, a vezető felé javaslattevésre a nem lefedett igények szolgáltatásokkal való kielégítésére vonatkozóan;
- krízishelyzetek felismerésére és azonnali jelentésére a vezető felé;
- a fogyatékos személyek környezetében élők felvilágosítására kompetenciakörén belül, az igénybevevő állapotával, ellátásával kapcsolatos ismeretek átadására;
- szociális ügyek intézésére;
- szabadidő hasznos eltöltéséhez információ- és segítségnyújtásra;
- pontos, naprakész, az igénybevevő aláírásával igazolt dokumentáció vezetésére;
- a segítség folyamatában felmerülő problémák felmérésére és azonnali jelzésre a vezető felé;
- a segítség során felmerülő ügyek intézésében való közreműködésre;
- a mindennapi életvitelt segítő eszközök, gyógyászati segédeszközök beszerzéséről információnyújtására, igény szerint a beszerzésben való segítségnyújtásra;
- munkamegbeszéléseken az érintett témában szakmai hozzászólásra való felkészülésre;
- szupervízió, esetmegbeszélésen való részvételre, érintett témában szakmai hozzászólásra való felkészülésre;

A szolgáltatás engedélye jogán ebben a munkakörben a munkatárs egészségügyi szakellátás végzésére nem jogosult.

A képzési idő

Ssz.	Tantárgy	I. Modul Segítő munkakör képzése			II. Modul Gondozó/terápiás munkatárs munkakör képzése		
		Elméleti óraszám	Gyakorlati óraszám	Összes óraszám	Elméleti óraszám	Gyakorlati óraszám	Összes óraszám
1.	Segítő kapcsolat kialakításának komplex ismeretei	-	20	20	5	25	30
2.	Fogyatékossgal kapcsolatos ismeretek	16	24	40	25	25	50
3.	A szociális munka alapjai	-	-	-	20	10	30
4.	Szolgáltatások és ellátások	-	-	-	10	10	20
5.	Terepgyakorlat		20	20		30	30
	Összesen:	16	64	80	60	100	160

Megjegyzések: az óraszámot tanórának tekintjük, így 1 tanóra = 45 perc.

Az Oktatási Program megvalósításának módszerei:

- Elméleti oktatás: Előadás, előadói magyarázat, interaktív foglalkozás, összefoglalás, összegzés
- Gyakorlat: Támogató szolgálat feladatainak terepen való jó gyakorlatának bemutatása, helyzetgyakorlatok bemutatása.
- Tréning: egyéni és csoportos feladatok, helyzetgyakorlatok, esetmegbeszélések, esetismertetések, eseteírások

Az elméleti oktatás esetén a bemutatkozó körben beszélgetés formájában megtörténik az előzetes tudásszint felmérése. Az oktató a már meglévő tudásra alapozva, azt figyelembe véve irányítja az oktatást.

A képzésbe vonható csoport létszáma: min. 15 fő – max. 25 fő (tréning esetében maximum 13 fő)

Követelményrendszer

A programban való részvétel feltételei, a részvétel követésének módja: jelenléti ív, illetve gyakorlati napló folyamatos vezetése, valamint a képzési szerződés létrejötte és a jelentkezési és képzési díj befizetése.

Maximális hiányzás mértéke a program időtartamának a 81/2004. (IX.18.) ESzCsM rendeletben meghatározottak szerinti mértéke. A *Segítő kapcsolat kialakításának komplex ismeretei*, valamint a *Terepgyakorlat* tantárgyak esetében nincs lehetőség a hiányzásra.

A részvétel igazolása az oktatók által vezetett jelenléti ív ellenjegyzésével történik.

A résztvevő az egyes tantárgyakat – kivéve a *Segítő kapcsolat kialakításának komplex ismeretei*, és a *Terepgyakorlat* tantárgyak esetében – lezáró vizsgán vesz részt.

A résztvevő tantárgyi vizsgára bocsátható, amennyiben:

- a résztvevő nem lépte túl a megengedett hiányzás mértékét.

Vizsgakövetelmények

Az egyes tantárgyak – kivéve a *Segítő kapcsolat kialakításának komplex ismeretei*, és a *Terepgyakorlat* tantárgyak esetében – tesztvizsgával zárulnak.

A tantárgyi vizsgák időtartama a képzési alkalmak időkeretét terheli.

A vizsgán megszerezhető minősítések minden tantárgy – kivéve a *Segítő kapcsolat kialakításának komplex ismeretei*, és a *Terepgyakorlat* tantárgyak – esetében: Megfelelt/Nem felelt meg

A megszerezhető minősítésekhez tartozó követelményszintek:

Megfelelt: az adott tantárgyból összességében legalább 60 %-os teljesítmény.

Nem felelt meg: az adott tantárgyból összességében 60 % alatti teljesítmény.

Sikertelen teljesítés esetén a tantárgyat/tantárgyakat lezáró tesztvizsga megismétlése szükséges.

Terepgyakorlat

- Számonkérések formája: folyamatsnapló vezetése (időpont jelöléssel az elvégzett feladatok részletes bemutatása). Írásbeli dolgozat a terepkoordinátor által meghatározott szempontok alapján.
 - *segítő munkakör* képzés esetében egy szállítási szituáció bemutatása, melynek terjedelme 3 gépelt oldal,

- *gondozó/terápiás munkatárs munkakör* esetében esetleírás, ill. támogató szolgálat bemutatása, melynek terjedelme 10 gépelt oldal.

A záródolgozat szempontsora, mely tartalmazza a dolgozat témakörét és tartalmát az Oktatási Program segédletében kerül meghatározásra.

- Számonkérések rendszeressége: folyamatnapló folyamatos vezetése és annak terepkoordinátor által történő ellenőrzése. Írásbeli dolgozat, melyet a gyakorlat elvégzését követő 2 héten belül szükséges leadni a terepkoordinátor számára.
- Számonkérések tartalma: szakmai, etikai, munkavédelmi feladatok.
- A felnőttek tudásszintjének ellenőrzésére szolgáló módszer(ek): a terepkoordinátor értékeli, hogy a résztvevők elsajátították-e azokat a technikákat, melyek a tematikában szerepelnek.

A záróvizsga

Záróvizsgára az bocsátható, aki teljesítette:

- az oktatási programban megállapított kötelező óraszámnak elméleti oktatás esetén legalább a 81/2004. (IX.18.) ESzCsM rendeletben meghatározottak szerinti mértékét, gyakorlati oktatás esetén a 100%-át,
- a résztvevő a tantárgyak végén – kivéve a *Segítő kapcsolat kialakításának komplex ismeretei*, és a *Terepgyakorlat tantárgyak* esetében – sikeres vizsgát tett,
- részt vett és elvégezte a Terepgyakorlatot, valamint
- elkészítette írásbeli záródolgozatát:

Az írásbeli dolgozatot a terepkoordinátor értékeli a segédletben megadott szempontsor alapján, melynek minősítése: Megfelelt/Nem felelt meg

A megszerezhető minősítésekhez tartozó követelményszintek:

- Megfelelt: az írásbeli dolgozat legalább 60 %-os teljesítése.
- Nem felelt meg: az írásbeli dolgozat összességében 60 % alatti teljesítése.

A 81/2004. (IX.18.) ESzCsM rendeletben szereplő képzések esetében a záróvizsga az alábbiak szerint történik:

1. A záróvizsgát a képzés befejezését követő *30 napon belül* kell megszervezni. A jegyzőkönyv vezetését minden esetben a képzés szervezésével megbízott intézmény képviselője végzi. Kivétel: segítő munkakör esetében nem kerül sor dolgozat védésére, a záróvizsga eredménye megegyezik a dolgozat minősítésének eredményével.
2. A vizsgabizottság három főből áll: 1 fő vizsgálónök, 2 fő vizsgabizottsági tag. A vizsgabizottság tagjai: oktató(k), a képzésszervező képviselőtét ellátni jogosult személy (a képzésszervező részéről max. 1 fő).
3. A vizsgálónököt a képzés szervezésével megbízott intézmény delegálja. Az elnöki tisztelet olyan személy töltheti be, aki az adott terület szaktekintélye, vagy az Oktatási Program megírásában, szakmai szerkesztésében, lektorálásában kiemelkedően tevékenykedett.
4. A tagokat az adott képzés vezetője jelöli ki, egyeztetve a képzés szervezésével megbízott intézmény képviselőjével. A vizsgabizottság tagjai olyan személyek lehetnek, akik az adott képzésben meghatározó tárgyakat oktatnak. Vizsgabizottsági tag lehet még az a személy, aki az adott képzésben más képzési helyszínen meghatározó tárgyat oktat.

A záróvizsga eredménye lehet:

- kiválóan megfelelt (90 – 100%),
- jól megfelelt (80 – 89%),
- megfelelt (60 – 79%),
- nem felelt meg (0 – 59%)

Pótvizsga

A képzésben résztvevő a képzés lezárását követően egy éven belül egy alkalommal pótvizsgát tehet gondozó/terápiás munkatárs munkakör esetén.

A képzés által nyújtott képesítés

A képzés szervezésével megbízott intézmény a sikeres záróvizsgát követően a képzésen részt vevő személy részére tanúsítványt állít ki.

A résztvevők elégedettségére, a képzés megvalósulására, valamint eredményességére vonatkozó információgyűjtés eljárása, a visszajelzések feldolgozásának és hasznosításának módja

A képzésben résztvevők és az oktatók az elégedettségre vonatkozó információkat a képzést követően önkéntes alapon és anonim módon adják meg a képzés szervezésével megbízott intézmény által meghatározott formátumú kérdőív segítségével. A kérdőíveket a képzés szervezésével megbízott intézmény képviselője értékeli, az itt feltárt problémák összesítésre kerülnek és a hasznosítható javaslatok beépülnek a további képzésekbe.

Az oktatási program moduljai

1. MODUL – *Segítő munkakör* képzés részletes bemutatása

A modul tantárgyai

1. Segítő kapcsolat kialakításának komplex ismeretei - 20 tanóra
2. Fogyatékossgal kapcsolatos ismeretek - 40 tanóra
3. Terepgyakorlat - 20 tanóra

1. Segítő kapcsolat kialakításának komplex ismeretei (személyiség-, kompetencia, kommunikációfejlesztés)

A tantárgy célja:

A személyiség felépítésére, működésére, vizsgálatára és alakítására vonatkozó ismeretek elsajátítása. Tapasztalatszerzés a segítő foglalkozásokban használható pszichológiai eszközökről.

A kompetenciák ismerete és fejlesztésük lehetőségei a speciális szükségletekkel élő emberekkel való kapcsolatban, a konfliktusforrások és azok kezelésének megismerése.

A speciális szükségletekkel élő emberekkel való kapcsolat kialakítása.

A tantárgyak követelményei:

Személyiségfejlesztés

- A képzésben résztvevők szerezzenek ismereteket a személyiség fogalmáról. Gyakorolják a személyes értékek, normák tiszteletben tartását, a különbözőség megélését, elfogadását.
- A képzésben résztvevők szerezzenek ismereteket az önismeret, énkép, önbizalom, önértékelés fogalmáról, s azok összefüggéseiről és fejlesztésükről.
- A képzésben résztvevők önismeretének bővülésével alapozódjon meg készségük a személyiség munkaeszközként való használatában.
- A képzésben résztvevők gyakorolják az érzelmek kifejezését és megosztását másokkal, fejlődjön érzelmi tudatosságuk.
- Gyakorolják a szükségletek megfigyelését és értelmezését. Ismerjék az autonómia és a tolerancia fogalmát.

Kompetencia

- A képzésben résztvevők legyenek képesek értelmezni és elemezni a segítő kapcsolatban a szociális szituációkat.
- A képzésben résztvevők vegyék figyelembe segítő munkájukban a saját és kliensei kompetencia határait.
- Tudják felmérni a képzésben résztvevők a nehézségekkel küzdő kliensek szükségleteit és képesek legyenek a megfelelő segítség kidolgozására. Tudjanak együttműködni más segítő intézményekkel.
- A képzésben résztvevők segítőként vegyék figyelembe és tartásuk be a segítés alapvető szabályait az önkéntesség, titoktartás és kompetenciák tiszteletben tartásával.

Kommunikáció

- A képzésben résztvevők tudjanak elhivatottan, segítőkész odafordulással kapcsolatot teremteni.
- Ismerjék fel a speciális szükségletekkel élők kommunikációs gátjait és tudják azokat kezelni.
- Ismerjék a különböző konfliktusforrásokat és tudjanak azok megelőzése érdekében tenni.
- Ismerjék fel a kliensek különböző szükségleteit.
- A képzésben résztvevők tudjanak a különböző helyzetben élő emberekhez empátiával, toleranciával viszonyulni.

A tantárgyak során elsajátított ismeret, kialakított készség, képesség, kompetencia:

Személyiségfejlesztés

- A személyiség fogalma és fejlődése, személyes értékek, normák.
- Önismeret, énkép, önbizalom, önértékelés fogalmak és összefüggéseik.
- Autonómia (önrendelkezés), önálló életvitel, a tolerancia gyakorlása, szükségletek megfigyelése és értelmezése.
- A személyiség munkaeszközként való használata, kiégés és annak megelőzését szolgáló technikák.
- Az érzelmek, konfliktusok és a bizalom közötti összefüggés.
- A bizalom és az önbizalom forrásai, fejlesztése. A különbözőség megélése, elfogadása.
- Az asszertivitás lehetőségei és határai. A düh, a harag, az agresszió kezelése.

Kompetencia

- A kompetenciák, mint az emberek megkülönböztető tulajdonságai.
- A szociális segítők és a speciális szükségletekkel élő kliensek kompetenciái a segítő kapcsolatban.
- Kompetencia határok a segítő kapcsolatban.
- Kompetenciák fejlesztésének szükségessége és lehetősége a segítő tevékenység során.
- Konfliktusforrások és azok kezelése érdekében a legfontosabb teendők.

Kommunikáció

- A segítő kapcsolat célja, tartalma.
- Helyzetnek megfelelő kommunikációs technikák.
- Kommunikációs gétek.
- Konfliktusforrások és azok kezelése.
- A megértés és az empátia. A tolerancia gyakorlása, szükségletek megfigyelése és értelmezése.
- Speciális támogatási formák, személyi segítés, támogatás, kísérés, gondozás.

A tantárgy céljának eléréséhez szükséges tananyagok, segédanyagok, segédeszközök, és azok biztosításának módja

- Támogató szolgálat segítő munkakör képzési jegyzete.
- Támogató szolgálat szakmai ajánlás: <http://szocialisportal.hu>

A tantárgy céljának eléréséhez szükséges ajánlott irodalom

- Bang, Ruth (1980): *A segítő kapcsolat, mint a személyes segítés alapja*. Budapest, Tankönyvkiadó.
- Buda Béla (1988): *A közvetlen emberi kommunikáció szabályszerűségei*. Budapest, Membrán könyvek.
- Fodor László – Tomcsányi Teodóra (1990): *Segítő kapcsolat, segítő szindróma, segítő identitás*. In: Egy más közt egymásért. Szerk.: Jelenits István–Tomcsányi Teodóra, Budapest, HÍD.
- Adler, Alfred (1990): *Emberismeret - Gyakorlati individuálpaszichológia*. Budapest, Göncöl Kiadó.
- Allan Pease (1989): *Testbeszéd*. Budapest, Park Kiadó.
- Szerk.: Jelenits I. – Tomcsányi T., - Bagdy Emőke (1988): *Az emberi kapcsolatok dinamikája*. (in. Tanulmányok a vallás és lélektan határterületéről). Budapest, Ecclesia.

- Bakó Tihamér (2004): *Verem mélyén. Könyv a krízisről*. Budapest, Psycho Art.
- Bang, Ruth (1987): *A célzott beszélgetés a segítő kapcsolatban*. Budapest, Tankönyvkiadó.
- Berne Eric (1987): *Emberi játszmák*. Budapest, Gondolat Kiadó.
- Buda Béla (1980): *Az empátia, a beleélés lélektana*. Budapest, Gondolat Kiadó.
- Fekete Sándor (1991): *Segítő foglalkozások kockázatai – Helfer-szindróma a burnout-jelenség*. In: *Pszichiátria Hungarica*, 1991. március, VI. évf. 1. sz. 17–29. o.
- Szerk. Gere Ilona (1998): *Kapcsolatépítés fogyatékos ügyfelekkel*. Szociális és Családügyi Minisztérium, Budapest.
- Gyarmathy Éva (2002): *Asszertivitás - önellégadás és mások elfogadása*. Lélekben Otthon. <http://www.lelekbenotthon.hu> (2002.09.16.)
- Szerk. Harday Ildikó (1996): *A személyközpontú megközelítés elmélete és gyakorlata a segítő szakmában*: szöveggyűjtemény. Budapest, Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskola.
- Könczei György (1992): *Fogyatékosok a társadalomban: Újabb adalékok a kitaszítottság anatómiájához*. Budapest, Gondolat Kiadó.
- Dr. Ranschburg Jenő (1998): *Félelem, harag, agresszió*. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Szerk. Rudas János (2002): *Önismereti csoportok*. Budapest, Animula Egyesület.
- Rudas János (2004): *Delfi Örökösei*. Budapest, Új Mandátum Kiadó.
- Tringer László (2005): *A gyógyító beszélgetés*. Budapest, Medicina.

2. Fogyatékosággal kapcsolatos ismeretek

A tantárgy célja

A képzés keretén belül a segítő munkatárs sajátítsa el azokat a fogyatékos személyekre vonatkozó ismereteket, melyek a szállítási folyamat során, vagy azzal szorosan összekapcsolódva, a gyakorlatban előfordulhatnak. Ezeknek az ismeretnek a birtokában legyen képes sikeresebb, szakszerűbb munkavégzésre.

A tantárgy követelményei

A segítő munkatárs legyen képes:

- az igénybevevővel való kapcsolat felvételére,
- a szállítás igény szerinti lebonyolítására,
- a szállított személyek testi épségének megőrzésére,
- a közlekedési szabályok személyszállításra vonatkozó szabályainak betartására,
- a testközei és távoli segédeszközöket használó igénybevevő szakszerű segítésére,
- bizonyos helyzetekben a fogyatékos személy körüli szakképzettséget nem igénylő segítői feladatok ellátására,
- a fogyatékosággal összefüggő ismeretek elsajátítására, ennek alkalmazására munkája során.

A tantárgy során elsajátított ismeret, kialakított készség, képesség, kompetencia

A fogyatékosággal összefüggő fogalmak, módszerek (történet, modellek, típusok, szóhasználat, képzés, rehabilitáció, munkavállalás stb.).

A támogató szolgáltatás esetében szociálisan rászorultnak minősülő súlyos fogyatékosági típusok és az ezzel összefüggő ismeretek.

- Látási fogyatékoság.
- Hallási fogyatékoság.
- Mozgásszervi fogyatékoság.
- Értelmi fogyatékoság.
- Halmazott fogyatékoság.

- Pervazív fejlődési zavarok.
- Egyéb fogyatékoság.

A segédeszközök használata, az akadálymentes környezeti ismeretek.

A családdal való kapcsolattartás szerepe és jelentősége.

Munkavédelmi ismeretek a fogyatékos személyek lakókörnyezetében és szállítása során.

A tantárgy céljának eléréséhez szükséges tananyagok, segédanyagok, segédeszközök, és azok biztosításának módja

- Támogató szolgálat segítő munkakör képzési jegyzete.
- Támogató szolgálat szakmai ajánlása: <http://szocialisportal.hu>

A tantárgy céljának eléréséhez szükséges ajánlott irodalom

- Őszi Tamásné (2016): *Ajánlások az autizmus-specifikus alapszolgáltatások kialakításához a köznevelésben*. Budapest, Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft. – <http://fszk.hu/wp-content/uploads/2016/11/Aj%C3%A1nl%C3%A1sok.pdf> (2018.10.29.)
- Jásper Éva, Kanizsai-Nagy Ildikó (2011): *Autizmus-specifikus támogatott foglalkoztatás*. Budapest, Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft. - http://fszk.hu/wp-content/uploads/2016/05/ATF_K%C3%A9zik%C3%B6nyv.pdf (2018.10.29.)
- *Autizmus-specifikus támogatott foglalkoztatás – módszertani film* (2011.). Budapest, Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft. <http://fszk.hu/kiadvany/autizmus-specifikus-tamogatott-foglalkoztatasi-modszertani-film/> (2018.10.29.)
- *Autizmus-specifikus támogatott foglalkoztatás – munkáltatói film* (2011.). Budapest, Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft. <http://fszk.hu/kiadvany/autizmus-specifikus-tamogatott-foglalkoztatasi-munkaltatoi-film/> (2018.10.29.)
- David Thompson. Fordította: Petri Gábor (2010): *Értelmi fogyatékos emberek szexuális érdeklődése – lehetőségek és döntések*. Budapest, Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft. http://fszk.hu/wp-content/uploads/2017/11/Szexua%C3%A1lis_e%C3%A9rtelmileg_fogyatekos_emberek_szexu%C3%A1lis_erdeklodese.pdf (2018.10.29.)
- Borbás Bálint, Farkasné Gönczi Rita, Rajnai Eszter (2017): *Fogyatékos és bántalmazás*. Budapest, Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft. http://fszk.hu/wp-content/uploads/2017/06/Abuzus_KEK.pdf (2018.10.29.)
- Szerző: Krolify Vélemény- és Szervezetkutató Intézet. (2009): *Hallássérült fiatalok pályaeorientációja és munkaerő-piaci integrációja*. Budapest, Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft. <http://fszk.hu/wp-content/uploads/2016/06/kutat%C3%A1si-eredmenyek.pdf> (2018.10.29.)
- Gyurina Éva, Kovács Anikó, Kun Zsuzsa, Dr. Perlusz Andrea (2012): *Ráhangolás*. Budapest, Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft. <http://fszk.hu/wp-content/uploads/2016/06/Rahangolas.pdf> (2018.10.29.)
- *Funkcionális látásvizsgálat* (2008). Budapest, Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft. <https://www.youtube.com/watch?v=TTXBk-Bm8sw&feature=youtu.be> (2018.10.29.)
- *Kilátások – látássérült személyek foglalkozási rehabilitációja* (2008). Budapest, Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft. <https://www.youtube.com/watch?v=hRluJCzRh3o&feature=youtu.be> (2018.10.29.)
- Dávid Andrea, Dr. Gadó Márta, Csákvári Judit (2008): *Látássérült emberek elemi és foglalkozási rehabilitációja*. Budapest, Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft.

http://fszk.hu/wp-content/uploads/2016/05/latasserrult_emberek_elemi_es_fog_rehab.pdf
(2018.10.29.)

- *Látótérben – látássérült személyek elemi rehabilitációja.* (2008). Budapest, Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvány.
<https://www.youtube.com/watch?v=HGq2Lo71IMg&feature=youtu.be> (2018.10.29.)

3. Terepgyakorlat

A tantárgy célja

A terepkoordinátor közreműködésével a tereptanár irányítása és felügyelete alatt figyelje meg a biztonságos szállítás személyi, tárgyi feltételeit (gépkocsi akadálymentesítése), a gondozó/terápiás munkatárs melletti feladat ellátást, a dokumentumok vezetését. Vegyen részt valós szállítási szituációban.

A tantárgy követelményei

A képzésben résztvevő legyen képes:

- a szállításhoz használt jármű biztonságos előkészítésére;
- esetleges kisebb közúti baleseti körülmények megfelelő kezelésére;
- közreműködni a gondozó/terápiás munkatárs munkájában a gépkocsiba való beszálláskor, kiszálláskor;
- a biztonságos rögzítés elvégzésére;
- a dokumentumok pontos vezetésére;
- együttműködni a kollégáival, a fogyatékos személyekkel; az igénybe vevő biztonságos szállítására,
- a képzésben résztvevőnek ismernie kell a fogyatékosághoz kapcsolódó gyógyászati segédeszközöket, alkalmazásuk módját;
- ismernie kell a fogyatékosági kategóriákat; valamint az etikai kódexet, amely szerint munkáját végeznie kell.

A tantárgy során elsajátított ismeret, kialakított készség, képesség, kompetencia:

- Az adott intézmény/szolgáltatás felépítése, működése, feladatai, finanszírozása, kompetenciájához kötődő döntéshozatal;
- Az intézmény/szolgáltatás elhelyezkedése a szociális szolgáltató intézményi struktúrában;
- Az intézmény/szolgáltatás egységeinek szervezeti sémája, alá-, mellé-, és fölérendeltségi viszonyai;
- Az intézmény finanszírozása – a források elosztásának elvei, főbb mutatók alapján (hol vannak hiányok, és milyen forrásokat próbálnak mozgósítani ennek megoldására);
- Az intézmény/szolgáltatás szervezeti és működési szabályzata;
- Az ellátáshoz szükséges feltételek biztosítása;
- Az intézmény tárgyi és személyi feltételei;
- A megszerzett integrált elméleti és gyakorlati tudás kreatív felhasználása.

A tantárgy céljának eléréséhez szükséges tananyagok, segédanyagok, segédeszközök, és azok biztosításának módja

- Támogató szolgálat segítő munkakör képzési jegyzete.
- Támogató szolgálat szakmai ajánlása: <http://szocialisportal.hu>

2. MODUL – Gondozó/terápiás munkatárs munkakör képzés részletes bemutatása

A modul tantárgyai

1. Segítő kapcsolat kialakításának komplex ismeretei - 30 tanóra
2. Fogytékossággal kapcsolatos ismeretek - 50 tanóra
3. A szociális munka alapjai - 30 tanóra
4. Szolgáltatások és ellátások - 20 tanóra
5. Terepgyakorlat - 30 tanóra

1. Segítő kapcsolat kialakításának komplex ismeretei (személyiség-, kompetencia-, kommunikáció-fejlesztés)

A tantárgy célja

A képzésben résztvevők önismeretének gyarapítása, pszichológiai kultúrájának fejlesztése, a hitelesebb, érettebb segítő identitás kialakításának elősegítése, a célzott önismereti munka iránti igény elmélyítése a tréning gyakorlatokban tapasztaltak révén.

A komplex segítői folyamatok tudatosítása, szakmai készségek fejlesztése, kompetenciahatárok beazonosítása, egyéni szakmai pozicionálás elérése, szakmai identitás megfogalmazása. A kompetenciák, mint tudáson, tapasztalaton, értékeken alapuló képességek megismerése és figyelembe vétele a segítő kapcsolatban.

A gondozók/terápiás munkatársak legyenek képesek a beszélgetés komplex lehetőségeit használni a segítő folyamat során, rendelkezzenek megfelelő empátiás készséggel, amelyet mozgósítani tudnak a fogyatékos személyek érdekében. Legyenek képesek adekvát módon kommunikálni, klienseiket motiválni.

A tantárgy követelményei:

Személyiségfejlesztés

- A képzésben résztvevők legyenek képesek a személyiséggel kapcsolatos ismeretek értelmezésére, személyes értékek, normák tisztázására a speciális szükségletekkel élő emberekkel kapcsolatban.
- Fejlődjön a képzésben résztvevők kommunikációs készsége, bővüljön önismeretük, ezáltal alapozódjon meg készségük a személyiség munkaeszközként való használatában.
- A képzésben résztvevők ismerjék az érett személyiség jellemzőit és a mentális egészség, a reális énkép, az önbizalom, önbecsülés és a folyamatosan fejlesztett önismeret összefüggéseit.
- A képzésben résztvevők értsék a segítő folyamatot, ismerjék a segítő kapcsolat dinamikáját, segítőként érezzék szakmai felelősséget a segítő kapcsolatban történetekért.
- A képzésben résztvevők törekedjenek érzelmi intelligenciájuk fejlesztésére, legyenek képesek az érzelmi közelítésre-távolításra.
- Legyenek képesek a fogyatékos személy és személyi környezete kísérésére, feladataiknak és lehetőségeiknek megismerésére, a kliens együttműködési készségének motiválására.
- Jellemezze önállóság, döntésképeség, terhelhetőség, jó frusztrációtűrő.

Kompetencia

- A képzésben résztvevők ismerjék a kompetencia fogalmát, a kompetenciák szerepét a segítő kapcsolatban.
- Ismerjék meg a képzésben résztvevők a személyes és a speciális szakmai kompetenciákat.
- A képzésben résztvevők kapcsolati munkájuk során vegyék figyelembe saját és klienseik kompetencia határait.
- A képzésben résztvevők érezzék felelősséget a segítő kapcsolat folyamatának alakulásáért, saját és klienseik kompetenciáinak fejlesztéséért.
- A képzésben résztvevők a segítői tevékenységük során járuljanak hozzá klienseik kompetenciáinak fejlesztéséhez.

Kommunikáció

- A képzésben résztvevők ismerjék és gyakorolják a segítő munka alapelveit.
- A képzésben résztvevők legyenek képesek a segítő folyamatban bizalmi kapcsolatot kialakítani. Legyen az attitűdjük barátságos, segítő, odaforduló, érdeklődő, elfogadó.
- A képzésben résztvevők legyenek képesek felismerni a kliens állapotából, helyzetéből fakadó szükségleteket.
- A képzésben résztvevők legyenek képesek a kliens állapotának megfelelő szinten megfogalmazni mondanivalójukat. A képzésben résztvevők legyenek képesek elfogadó, bátorító és a dependenciát csökkentő kapcsolat és kommunikáció alkalmazására.
- A képzésben résztvevők legyenek képesek az emberi méltóság tiszteletben tartására, az egyenrangú partneri viszony kialakítására.
- A képzésben résztvevők legyenek képesek felelősségteljesen, nyitott módon hozzáállni a kliensek problémáihoz.
- A képzésben résztvevők legyenek tisztában munkájuknak szakmai minőségi feltételeivel, saját munkájuk hatékonyságával.

A tantárgy során elsajátított ismeret, kialakított készség, képesség, kompetencia:

Személyiségfejlesztés

- Az érett személyiség. Az önismeret fogalma, szintjei, adottságok és képességek, a személyiségfejlesztés.
- A mentális egészség, a reális énkép, az önbizalom, önbecsülés és a folyamatosan fejlesztett személyes és szakmai önismeret.
- A segítő szakmák hatása a személyiségre. Segítő kapcsolat, segítő szindróma, segítő identitás. Önvédelmi technikák.
- Célkitűzés, döntés, tudatos problémamegoldó gondolkodás.
- A hatékony segítő kapcsolat alapfeltételei: empátia, feltétel nélküli elfogadás (önmaga és kliens), hitelesség (kongruencia).
- Érzések, szándékok, viselkedés. Érzelmi tudatosság fejlesztése, az érzelmek és a bizalom közötti összefüggés.
- Személyiségjegyekből adódó konfliktusforrások és azok kezelése. Szakmai határok betartása.
- Figyeléstechnikák az aktív hallgatástól a kérdezőtechnikákig. Visszajelzések alkalmazása, tükrözés, összegzés.
- A környezet jelzéseinek értelmezése, elvárások és félelmek tisztázása, stratégiai gondolkodás, jövőorientáltság.
- Attitűdök, előítéletek, szociális érzékenység.

Kompetencia

- A kompetencia fogalma, rendszerezése, szintézise.
- A kompetencia szerepe a segítő kapcsolatban. A személyes, szociális és a szakmai kompetenciák megjelenése a segítő folyamatban.
- A kompetenciák főbb tartalmi területei, tudás, attitűd, készségek, képességek.
- „Képessé tétel” a segítő kapcsolatban a célok, lehetőségek, erőforrások és a kompetenciák fejlesztésével.
- Kommunikációs technikák és motiválási lehetőségek a kompetenciák fejlesztésének érdekében.
- Krízis állapot felismerése a segítő tevékenység során, a gondozó/terápiás munkatárs feladatai és kompetenciái a krízisintervenció során.

Kommunikáció

- A segítő kapcsolat fogalma, formái, eszközök a segítő kapcsolatban.
- A segítő kapcsolat résztvevői, szerepek, speciális szükségletek.
- A speciális szükséglettel élő személyek kommunikációs sajátosságai a segítő folyamat során.
- A segítő kapcsolat pszichológiai struktúrája, eszközzrendszere, dinamikája.
- A hatékony segítő kapcsolat jellemzői, kialakítását támogató és akadályozó tényezők.
- Kommunikáció, metakommunikáció, viszony meghatározás, kommunikációs gétek.
- A figyelem és hallgatás, kérdezőtechnika.
- Speciális támogatási formák, személyi segítség, támogatás, kísérés, gondozás.
- A szülőkkal, hozzátartozókkal való együttműködés sajátosságai.
- A professzionális segítő, a segítő értékei, normái.
- Egyetértés és ellenvélemény értékítélet nélkül, a nemet mondás képessége.
- Hibák a segítő és a segített magatartásában, paternalizmus.
- A „holisztikus” szemlélet.

A tantárgy céljának eléréséhez szükséges ajánlott irodalom

- Bang, Ruth (1980): *A segítő kapcsolat, mint a személyes segítség alapja*. Budapest, Tankönyvkiadó.
- Buda Béla (1988): *A közvetlen emberi kommunikáció szabályszerűségei*. Budapest, Membrán könyvek.
- Fodor László – Tomcsányi Teodóra (1990): *Segítő kapcsolat, segítő szindróma, segítő identitás*. In: Egymás közt egymásért. (Szerk.: Jelenits István–Tomcsányi Teodóra) Budapest, HÍD.
- Reviczky B. (szerk.) (1993): *Ismerd meg igazi önmagad*. Budapest, Gemini.
- Támogató szolgálat gondozó/terápiás munkatárs képzés jegyzete.
- Támogató szolgálat szakmai ajánlása: <http://szocialisportal.hu>
- Összeállította: Ruminé Szijártó Ildikó (2018): *Tájékoztató fogyatékosághoz és egészségkárosodáshoz kötődő ellátásokról és szolgáltatásokról*. Budapest, EMMI 2018.
- Alfred, Adler (1990): *Emberismeret – Gyakorlati individuálpaszichológia*. Budapest, Göncöl Kiadó.
- Alfred, Adler (1994): *Emberismeret*. Budapest, Göncöl Kiadó.
- Allport, G. W. (1990): *A személyiség alakulása*. Budapest, Gondolat Kiadó.
- Bagdy Emőke (2005): *Pszichofitness*. Budapest, Animula Kiadó.
- Bagdy Emőke (1988): *Az emberi kapcsolatok dinamikája* (in. Tanulmányok a vallás és lélektan határterületéről) Ecclesia.
- Bang, Ruth (1980): *A célzott beszélgetés*. Budapest, Tankönyvkiadó.
- Bakó Tihamér (2004): *Verem mélyén. Könyv a krízisről*. Budapest, Psycho Art.
- Balogh Béla - Popper Péter (2005): *Mit tehetünk magunkért? Az ember belső lehetőségei*. Budapest, Mesterkurzus Saxum.
- Berne, Eric (1987): *Emberi játszmák*. Budapest: Gondolat Kiadó.

- Buda Béla (1980): *Az empátia, a beleélés lélektana*. Budapest, Gondolat Kiadó.
- Fekete Sándor (1991): *Segítő foglalkozások kockázatai – Helfer-szindróma a burnout-jelenség*. In: *Pszichiátria Hungarica*, 1991. március, VI. évf. 1. sz. 17–29. o.
- Forgas J. (1996): *A társas érintkezés pszichológiája*. Budapest, Gondolat-Kairosz.
- Szerk. Gere Ilona (1998): *Kapcsolatépítés fogyatékos ügyfelekkel*. Budapest, Szociális és Családügyi Minisztérium.
- Goleman, D. (1997): *Érzelmi intelligencia*. Budapest, Háttér Könyvkiadó.
- Gyarmathy Éva (2002): *Asszertivitás - önfogadás és mások elfogadása*. Lélekben Otthon.
<http://www.lelekbenotthon.hu>
- Szerk. Harday Ildikó (1996): *A személyközpontú megközelítés elmélete és gyakorlata a segítő szakmában: szöveggyűjtemény*. Budapest, Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskola.
- Könczei György (1992): *Fogyatékosok a társadalomban: Újabb adalékok a kitesztottság anatómiájához*. Budapest, Gondolat Kiadó.
- Kulcsár Zsuzsanna (1974): *Személyiségpszichológia*. Budapest, Tankönyvkiadó.
- Malcolm Godwin (1999): *Ki vagy te?* Budapest, Holló és társa.
- Mirnics Zsuzsanna (2006): *A személyiség építőkövei*. Budapest, Bölcsész Konzorcium.
- Oláh Attila (2005): *Érzelmeik, megküzdés és optimális élmény*. Budapest, Trefort Kiadó.
- Oláh Attila (2006): *Pszichológiai alapismeretek*. Budapest, Bölcsész Konzorcium.
- Popper Péter (1991): *Belső utakon*. Budapest, Relaxa.
- Dr. Ranschburg Jenő (1998): *Félelem, harag, agresszió*. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Rudas János (2004): *Delfi Örökösei*. Budapest, Új Mandátum Kiadó.
- Szerk. Rudas János (2002): *Önismereti csoportok*. Budapest, Animula Egyesület.
- Tringer László (2005): *A gyógyító beszélgetés*. Budapest, Medicina.

2. Fogyatékosággal kapcsolatos ismeretek

A tantárgy célja

A képzésben résztvevők a fogyatékosággal kapcsolatban speciális és részletes elméleti ismereteket szerezzenek, melyeket a gyakorlati munkájuk során hasznosítani tudnak. A fogyatékoság történeti áttekintésén keresztül sajátítsák el a témához szorosan kapcsolódó fogalmakat, és ezen túlmenően ismerkedjenek meg a fogyatékoság típusaival, valamint azok jellemzőivel.

Olyan gyakorlatorientált szakemberek képzése, akik a fogyatékos személyek speciális alapápolási és gondozási feladatainak ellátását, illetve speciális képességeik folyamatos fejlesztését, a minél önállóbb életviteli készségek javítását és a szakszerű segítségnyújtást biztosítják elsősorban a célcsoport saját lakókörnyezetében.

A tantárgy követelményei

A képzésben résztvevő **legyen képes:**

- A szolgáltatást igénybe vevővel való kapcsolatfelvételre.
- A testi, lelki, szociális szükségletek felmérésére és ezek összehangolása alapján egyénre szabottan a gondozás, a készségfejlesztés, a felügyelet, a gyógypedagógiai segítségnyújtás, a háztartási segítségnyújtás tevékenységek szakszerű elvégzésére.
- A készségek fejlesztésére, azok folyamatos nyomon követésére, a kliens és hozzátartozói személyes céljainak és a célok megoldását akadályozó problémáknak a felmérésére.
- Az ügyfél kapcsolatrendszerének feltérképezésére.
- Felmérni az alapvető szükségleteket, ápolási-gondozási feladatokat.

- Kompetencia határainak megfelelően a környezet számára felvilágosítást nyújtani az igénybe vevő állapotával, ellátásával kapcsolatban.
- Együttműködni a szociális és egészségügyi alapellátás szolgáltatásaival.
- A vezetővel együttműködve részt venni a támogató szolgálat ellátási szemléletének ismeretében a kliens köré szervezett segítői teamben.
- Pontosan, naprakészen, hitelesen vezetett dokumentáció készítésére.
- A mindennapi életvitelt segítő eszközök, gyógyászati segédeszközök beszerzésében és használatának megtanításában nyújtandó segítségre.
- A munkamegbeszélésen való aktív részvételre.
- Javaslatot tenni az ügyintézésre a szolgáltatást igénybe vevő részére.
- Felismerni a korai figyelmeztető tüneteket, azokat rögzíteni és továbbítani a megfelelő szakembereknek.
- Munkája során segítséget nyújtani a gondozott fizikai, mentális és szociális lakókörnyezeti szükségleteinek kielégítéséhez, a megfogalmazott problémák kezelésében, melynek során fejlessze a kliens és a természetes segítők azon készségeit, amelyek a személyes céljaik eléréséhez szükségesek.
- Felismerni a fogyatékos személy állapotváltozásait, valamint szükség esetén jelezni azt a vezetőnek, és annak utasításai figyelembevételével legyen képes adekvát segítségnyújtásra.
- Ismerni az ellátottja által használt gyógyszereket, és tartson kapcsolatot az egészségügyben dolgozó szakemberekkel. Figyelemmel kísérni a gyógykezelést azáltal, hogy folyamatos kapcsolatot tart az egészségügyi szakemberekkel.
- Felismerni a segítő kapcsolatban felmerülő problémákat, és erről konzultálni a vezetővel, alkalmazni a megfelelő magatartást.
- Aktívan részt venni a problémaelemzés és – megoldás folyamatában; speciális problémák esetén a vezető bevonásával dolgozni.
- A környezet számára információt nyújtani (hogyan kommunikáljanak, teremtsenek kapcsolatot a fogyatékos személyekkel, figyelemmel az adatvédelmi szabályokra).
- Alkalmazni a fogyatékos személy fizikai, biológiai adottságainak figyelembevételével és családjának bevonásával a sajátos módszereket és eszközöket az ellátott személy lakókörnyezetében.

A tantárgy során elsajátított ismeret, kialakított készség, képesség, kompetencia

- A fogyatékossgal összefüggő fogalmak, módszerek (történet, modellek, típusok, szóhasználat, képzés, rehabilitáció, munkavállalás stb.).
- A támogató szolgáltatás esetében szociálisan rászorultnak minősülő súlyos fogyatékossgai típusok és az ezzel összefüggő ismeretek.
 - Látási fogyatékossg.
 - Hallási fogyatékossg.
 - Mozgásszervi fogyatékossg.
 - Értelmi fogyatékossg.
 - Halmozott fogyatékossg.
 - Pervazív fejlődési zavarok.
 - Egyéb fogyatékossg.
- A rehabilitáció, a rehabilitáció fogalma, fajtái és azok jellemzői.
- A gondozó/terápiás munkatárs feladatai a komplex rehabilitációs folyamatban.
- A rehabilitáció lélektani vetületei.
- A foglalkoztatás-terápia szerepe a rehabilitációban.
- A gondozó/terápiás munkatárs által végzett tevékenységek dokumentálása.
- Érdekvédelem, érdekképviselet.
- A fogyatékos személyek támogatási formái.
- A mentális segítés módszerei.
- A fogyatékossgal összefüggő járulékos megbetegedések ismerete.

- Az akadálymentes környezet szükségességének ismerete az egyes fogyatékosági típusokban.
- A gyógyászati segédeszközök beszerzésének és használatának ismerete.
- Munkavédelmi ismeretek a fogyatékos személyek lakókörnyezetében.
- A gyógyászati segédeszközök használatával kapcsolatos ismeretek.

A tantárgy céljának eléréséhez szükséges ajánlott irodalom

- Sorozatszerkesztő: Könczei György (2009): *A funkcióképesség, a fogyatékoság és az egészség nemzetközi osztályozása*. Budapest, Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar. <http://mek.oszk.hu/09700/09756/09756.pdf> (2018.10.29.)
- Kálmán Zsófia - Könczei György (2002): *Taigetostól az esélyegyenlőségig*. TAMOP 4.2.5 Pályázat könyvei. Budapest, Osiris Kiadó.
[file:///C:/Users/galr/Downloads/2011_0001_520_a_taigetostol%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/galr/Downloads/2011_0001_520_a_taigetostol%20(1).pdf) (2018.10.29.)
- Sorozatszerkesztő: Könczei György (2009): *A súlyos és halmozott fogyatékosággal élő emberek helyzete Magyarországon. Első rész*. Budapest, Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
<http://mek.oszk.hu/09500/09511/09511.pdf> (2018.10.29.)
- Sorozatszerkesztő: Könczei György (2009): *A súlyos és halmozott fogyatékosággal élő emberek helyzete Magyarországon. Második rész*. Budapest, Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
<http://mek.oszk.hu/09500/09512/09512.pdf> (2018.10.29.)
- Bánfalvy Csaba (2000): *Fogyatékoság és szociális hátrány*. Budapest, Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar, Gyógypedagógiai alapismeretek, p. 81-116.
- Bánfalvy Csaba (1996): *A felnőtt értelmi fogyatékosok életminősége*. Budapest, Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola.
- Őszi Tamásné (2019): *Ajánlások az autizmus-specifikus alapszolgáltatások kialakításához a köznevelésben*. Budapest, Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft.
<http://fszk.hu/wp-content/uploads/2016/11/Aj%C3%A1nl%C3%A1sok.pdf> (2018.10.29.)
- Jásper Éva, Kanizsai-Nagy Ildikó (2011): *Autizmus-specifikus támogatott foglalkoztatás*. Budapest, Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvány.
http://fszk.hu/wp-content/uploads/2016/05/ATF_K%C3%A9zik%C3%B6nyv.pdf (2018.10.29.)
- *Autizmus-specifikus támogatott foglalkoztatás – módszertani film*. (2011) Budapest, Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvány.
<http://fszk.hu/kiadvany/autizmus-specifikus-tamogatott-foglalkoztatás-módszertani-film/> (2018.10.29.)
- *Autizmus-specifikus támogatott foglalkoztatás – munkáltatói film*. (2011) Budapest, Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvány.
<https://www.youtube.com/watch?v=xaVuwJVZqzo&feature=youtu.be> (2018.10.29.)
- David Thompson (fordította: Petri Gábor) (2010): *Értelmi fogyatékosággal élő emberek szexuális érdeklődése – lehetőségek és döntések*. Budapest, Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvány Kézenfogva Alapítvány.
http://fszk.hu/wp-content/uploads/2017/11/Szexua%C3%A1lis_e%C3%A1rdekl%C3%B6de%C3%B8s_d%C3%A9nt%C3%A9sek_David_Thompson.pdf (2018.10.29.)
- Borbás Bálint, Farkasné Gönczi Rita, Rajnai Eszter (2017): *Fogyatékoság és bántalmazás*. Budapest, Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvány.
http://fszk.hu/wp-content/uploads/2017/06/Abuzus_KEK.pdf (2018.10.29.)
- Krolify Vélemény- és Szervezetkutató Intézet (2009): *Hallássérült fiatalok pályaeorientációja és munkaerő-piaci integrációja*. Budapest, Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvány.
<http://fszk.hu/wp-content/uploads/2016/06/kutat%C3%A1si-z%C3%A1r%C3%B3tanulm%C3%A1ny.pdf>

3. A szociális munka alapjai

A tantárgy célja

A képzésben részt vevők olyan elméleti ismeretek birtokába kerüljenek, amely által képesek lesznek a hatékony segítségnyújtásra. A modul tartalmazza azokat a konkrét témákat, amelyek a professzionális szakember nélkülözhetetlen ismereteit képezik, és melyeket a gyakorlatba integrálva a team tagjaiként alkalmazni tudnak.

A tantárgy követelményei

A képzésben résztvevő legyen képes:

- kapcsolatfelvételre a szolgáltatást igénybe vevővel,
- az igények, szükségletek feltárására, a testi, lelki, szociális szükségletek felmérésére,
- az igénybevevő kapcsolatrendszerének feltérképezésére,
- az alapvető szükségletek, ápolási-gondozási feladatok felmérésére, ennek fennállása esetén a fogyatékos személy ahhoz való hozzájutásának hozzásegítésére,
- a kölcsönös elvárások tisztázása után a feltárt szükségletek összehangolásával a megállapodás előkészítésére,
- egyénre szabott dokumentáció elkészítésében való közreműködésre, pontos, naprakész, hitelesített dokumentáció vezetésére,
- az alapvető szükségletek, ápolási-gondozási feladatok felmérésére, ennek fennállása esetén a fogyatékos személy hozzásegítésére azok kielégítéséhez,
- a krízishelyzetek felismerésére, és a vezetőnek való azonnali jelzésére,
- a fogyatékos személyek környezetében élők felvilágosítására az igénybe vevő állapotával, ellátásával kapcsolatos ismeretekről, figyelemmel az adatvédelmi szabályokra és a kompetencia határookra,
- megszervezni – a természetes és mesterséges támogató rendszer tagjaival közösen – az ellátási szemlélet ismeretében a kliens köré egy segítő csoportot,
- együttműködni az egészségügyi és szociális ellátórendszer szakembereivel,
- segíteni az életviteli készségek fejlesztését, a szabadidő hasznos eltöltésének strukturálását, és az ehhez szükséges feltételek megteremtését,
- segítséget nyújtani a mindennapi életvitelt segítő eszközök, gyógyászati segédeszközök beszerzésében és használatának megtanításában,
- segítséget nyújtani az ellátást igénybe vevő fizikai, mentális és szociális lakókörnyezeti szükségleteinek kielégítéséhez; különösen az egyéni dokumentációban megfogalmazott problémák kezelésében, amelynek során fejleszti a kliens és a természetes segítők azon készségeit, amelyek a személyes céljaik eléréséhez szükségesek,
- felismerni a segítő kapcsolatban jelentkező problémákat, és erről konzultálni a vezetővel, valamint alkalmazni a segítő magatartást, szükség esetén a krízisintervenciót, esetkezelést és a vezetővel együtt az esetmegbeszélést,
- aktívan közreműködni a problémaelemzés és - megoldás folyamatában (speciális problémák felmerülése esetén a vezető bevonásával), javaslatot tenni, ahhoz hatékony erőforrásokat feltárni és mozgósítani.

A tantárgy során elsajátított ismeret, kialakított készség, képesség, kompetencia

- A szociális munka specialitása fogyatékos személyek ellátása esetén. Az emberi szükségletek jellemzői, a speciális szükségletek jellemzői fogyatékosági típusonként.
- Beavatkozási lehetőségek, a problémamegoldás folyamata.
- A szociális munka formái, kiemelten a fogyatékos személyek ellátásában.

- Egyéni esetkezelés.
- Csoportos és közösségi szociális munka.
- A szociális munka etikája (alapelvek, alapszabályok az etikai kódex érvényesítéséhez, etikai dilemmák).
- A segítő beszélgetés.
- Az információgyűjtés módszerei. Szükségletfeltárás, erőforrás elemzés.
- Személyre szabott ellátás tervezés folyamata.
- Az esetleírás készítésének ismerete.
- Az egyéni dokumentáció jelentősége a szakmai munkában.
- A team munka jelentősége.
- Interjú a szociális munkában. Az interjúkészítés lépéseinek, felvételének ismerete.
- A családi kapcsolatok jelentősége (genogram, ecomap készítésének ismerete, jelentősége).
- A támogató szolgálat szakemberének konkrét feladatai a fogyatékos személyek ellátásában.
- Az esetmegbeszélés jelentősége, szerepe.

A tantárgy céljának eléréséhez szükséges ajánlott irodalom

- Hegyesi Gábor-Talyigás Katalin (1994): *Általános szociális munka 1. kötet*. Budapest, Semmelweis Kiadó.
- Tánczos Éva (2006): *Szociális munka egyénnel és családokkal – esetmunka 2. kötet*. Budapest, Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet.
- Gosztonyi Géza (1994): *Közösségi szociális munka 3. kötet*. Budapest, Semmelweis Kiadó.
- Tánczos Éva (2006): *Szociális munka – csoportokkal 4. kötet*. Budapest, Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Szociális Szakmai Szövetség (2016): *A szociális munka etikai kódexe*. <http://www.3sz.hu/sites/default/files/Etikai.pdf> (2018.10.29.)
- Bartal Anna - Sziklai István (2015): *Szociálpolitikáról alapfokon*. Budapest, NSZFI.

4. Szolgáltatások és ellátások

A tantárgy célja

A képzésben résztvevők olyan elméleti ismeretek birtokába jussanak, hogy munkájuk során a fogyatékos személyek támogatását képesek legyenek ellátni a pénzbeli, természetbeni ellátásokhoz, szociális és egyéb humán szolgáltatásokhoz való hozzáférésben.

A résztvevők ismerjék meg az ellátások, szolgáltatások rendszerét, a hozzáféréssel kapcsolatos eljárások alapvető elveit, az ügyintézés általános folyamatait, ismerjék az egyes rendszerekben hozzáférhető segítségüket.

A tantárgy követelményei

- A képzésben résztvevő az alapképzettsége során megszerzett alapvető jogi és közigazgatási ismereteit legyen képes alkalmazni azok folyamatos aktualizálásával munkája során.
- Kezdeményezze az ellátott személy vonatkozásában az ellátási, szolgáltatási hiányosságok rendszerszemléletű feltárását.
- Lássa összefüggéseiben a fogyatékossgal élők jogai, kötelezettségei és az ezek érvényesüléséhez szükséges intézkedések közötti kapcsolatot.
- Legyen képes alkalmazni a szociális munka alapvető tevékenységeit, eljárás módjait és eszközeit a célcsoport igényeinek megfelelően.

- Legyen képes könnyen érthető, szolgáltató szemléletű tájékoztatás nyújtására az alapvető ügyintézési kérdésekben.
- Legyen tisztában a mindennapi életben előforduló intézkedések és a feladatok végrehajtása során jelentkező jogokkal, kötelezettségekkel, következményekkel, felelősséggel.
- Munkája során legyen képes igénybe venni az ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz kapcsolódó szervezetrendszer adta lehetőségeket.
- Legyen képes ügyekben alkalmazni a hatáskör és az illetékesség fogalmát.
- Legyen képes az anyagi helyzettel kapcsolatos szociális ügyek intézésére.
- Ismerje meg a pénzügyi és természetbeni ellátásokat, a fogyatékosok specifikus személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokat, ellátásokat.
- Rendelkezzen ismeretekkel a fogyatékosokhoz kapcsolódó egészségügyi, munkaerőpiaci, köznevelési szolgáltatásokról.
- Legyen képes a helyi viszonyokat a hozzáférhető szolgáltatások, ellátások tekintetében feltérképezni.
- Legyen képes a rendszer változásairól szóló információk felderítésére.

A tantárgy során elsajátított ismeret, kialakított készség, képesség, kompetencia

- Jogforrások, jogforrási hierarchia, közigazgatási- és eljárási alapfogalmak.
- Alapvető emberi jogok, állampolgári jogok és kötelezettségek a fogyatékos személyekre vonatkozóan, szakterületi (szociális, gyermekjóléti-gyermekevédelmi, egészségügyi, köznevelési) specialitások áttekintése.
- Települési szintű támogatások és feladatellátás általános szabályai.
- Szociális pénzügyi és természetbeni ellátások.
- Szociális alapszolgáltatások, szakosított ellátások.
- Egészségügyi ellátórendszer és a fogyatékos személyek jogai.
- Köznevelési intézményrendszer és a fogyatékos személyek jogai.
- Munkaerőpiaci szolgáltatások, fogyatékos személyek foglalkoztatása.
- Cselekvőképesség, képviselő, támogatott döntéshozatal az ügyintézésben, szolgáltatásokhoz való hozzáférésben.
- A fogyatékos személyek jogairól, esélyegyenlőségük biztosításáról szóló törvény és az azzal összefüggő jogi szabályozás.

A tantárgy céljának eléréséhez szükséges ajánlott irodalom

- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról,
- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról,
- 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről,
- 2013. évi CLV. törvény a támogatott döntéshozatalról.

5. Terepgyakorlat

A tantárgy célja

A gondozó/terápiás munkatárs munkaköréhez szükséges kompetenciák, feladatok felismerése, megismerése, elmélyítése; a tereptanár irányítása, kontrollja mellett ezek gyakorlása.

A tantárgy követelményei

A képzésben résztvevő legyen képes:

- elvégezni a jogszabályban a munkaköréhez kötődő feladatokat;
- alkalmazni azokat a technikákat, módszereket, melyeket a személyi segítséghez elsajátított;
- teamben dolgozni;
- közreműködni a kapcsolatrendszer használatában, fejlesztésében;
- mobilizálni az erőforrásokat;
- hatékonyan, hatásosan lebonyolítani az intervenciót;
- szemléletet formálni a másság elfogadásában;
- az elvégzett munkát dokumentálni;
- felismerni az újként jelentkező szükségleteket.

A tantárgy során elsajátított ismeret, kialakított készség, képesség, kompetencia

- A terepgyakorlatot biztosító támogató szolgálat feladatellátásához kötődő különböző fenntartású intézmények szervezetek megismerése.
- Támogató erőforrások, melyeket mozgósíthat a segítő folyamatban.
- A másság elfogadásának szabályrendszere.
- A dokumentálás módszerei, technikája.
- Higiénés feladatok ellátásának, illetve az abban való közreműködésnek a szabályai.
- Speciális szükségletek, ezek folyamata, tartalma.
- Krízishelyzet.
- A segítség intervenciója.
- Team munka kritériumai.
- Az intézmény/szolgáltatás elhelyezkedése a szociális szolgáltató intézményi struktúrában.
- Az intézmény/szolgáltatás egységeinek szervezeti sémája, alá-, mellé-, és fölérendeltségi viszonyai.
- Az intézmény finanszírozása – a források elosztásának elvei, hol vannak hiányok, és milyen forrásokat próbálnak mozgósítani azok megoldására; az intézmény tárgyi és személyi feltételei.
- Az intézmény/szolgáltatás szervezeti és működési szabályzata.

